

מדור זה מתפרסם בחסות הפדרציה היהודית של טורונטו
מתנדבים ופעילים אשר מעוניינים לתרום ולהעשיר פרויקט זה ולקבל מידע נוסף על הפעילות שלנו, מוזמנים ליצור קשר עם גליה סרנר, מנהלת התכניות לפיתוח קהילתי של מרכז שוורץ-רייזמן והפדרציה היהודית של טורונטו. טלפון 416.635.2883. שולוחה 5316

עדות מרגשת מאת חיים נובק, חבר בוועדת תיאטרון המפגש אשר מספר על רשמיו כנער בן 16 וחצי, לפני חמישים שנה:

וההלטה אם אשם או לא אשם. תפסתי את מקומי באחת השורות הראשונות. זמן קצר לאחר מכן, וכשהתמלא האולם, הכניסו את הנאשם מלווה תחת שמירה לתא הזכוכית המשוריין שהוקם עבורו והוצב בצידו השמאלי של האולם מזווית הראייה של הקהל.

”אכן, היתה התרגשות גדולה לנוכח אירוע מיוחד זה, משפטו של הצורך, בין כלל התושבים, ובעיקר בין בני נוער מכיוון שהיה זה בסך הכל 16 שנה אחר תום מלחמה, וזכרונות וסיפורי ההורים עדיין היו טריים וכאובים, סיפורי אימי שכל משפחתה ניספתה באותה שואה בארץ מוצאה, ולכן אני ושאר בני גילי היו מאוד ערים ורגישים לנושא. זוכר אני כי משפטו נערך בבית העם בירושלים בצורה הפתוחה לציבור הרחב, בדלתים פתוחות, שיכול היה להיכנס ולהיות נוכח בישיבות בית המשפט, כמובן שלבוגרים מעל גיל 16 ומעלה בלבד. זוכר אני גם שהייתי כה נלהב כשאר חברי מכל התהליך והשיבות של משפט זה, שמהלכו שודר ברדיו במשך כל שמונת חודשי המשפט, והחלטתי להיות חלק מקהל הצופים באחד מהישיבות. למרות שרק מלאו לי זמן קצר לפני כן, 16, אך תעודת זהות עדיין לא הוצאתי. מיד התחלתי בתהליך הוצאת תעודת הזהות, ומיד עם קבלתה היכננתי נסיעה לירושלים להיות נוכח במשפט.

פתח הישיבה תובע המדינה מר גדעון האוזנר. קולו היה חד כסכין החותך את הדממה המחוללת. מר האוזנר סיכם בקצרה את מעלליו של הצורך במהלך המלחמה, וביקש מבית המשפט למצוא אשם בכל האשמות. אחריו ניתנה רשות הדיבור לסגנוור, שטען כמובן שצורך זה אך ורק מילא הוראות, ואין הוא אשם במעלליו. ולבסוף, ניתנה רשות הדיבור גם לנאשם, שטען גם הוא על חפתו כמלא הוראות בלבד. נערכה הפסקה קצרה אחר דברי הסיכום, ולאחריה חזר הנאשם אשם בכל סעיפי האישום. בשעות אחר הצהריים המוקדמות, הסתיימה ישיבת בית המשפט, לא זכור לי היום באם מצאתי אותן שמיכות שהחבאתי לפני כניסתי לאולם או לא, אך בכל מקרה, חזרתי להיפה אותו ערב, נער בן 16 וחצי, מורשם בצורה אדירה ממה שנוכחתי שם, והייתה לי האפשרות להסתכל בעיניו של צורך שהיה אחראי או שיתף פעולה בהשמדתם של 6 מיליון מבני עמינו. יומיים לאחר מכן, ביום ששי ה-15 לדצמבר 1961 נגזר דינו של הצורך, כידוע לכולם, למיתה, גזר דין שהוצא לפועל ב-31 למאי 1962.”

על מנת למצוא בכלל את בית המשפט שם, הגעתי בשעות הערב לרחבת בית המשפט שלהפתעתי לא היתה תחת שמירה חזקה, ולא פחות ולא יותר התמקמתי ללינת לילה באותה רחבה, כ-10 מטר לפני דלתות בית המשפט, “לתפוס תור” לפני פתיחת הדלתות, וכך היה. לומר שישנתי אותו לילה, יהיה מוגזם מאוד, נימנע קטן פה ושם, זה כל מה שהצלחתי לתפוס, הכוונה לא הייתה לישון שם כמו לתפוס מקום. בשעות הבוקר המוקדמות כבר היה שם תור של מאות איש, אך אני הייתי שם בין ה-10 הראשונים, היו שם כבר מספר אנשים לפני כשהגיעתי. ההתרגשות לפני פתיחת הדלתות היתה מרובה. את השמיכות החבאתי שם באיזו פינה שלא אכנס איתן לאולם. בכניסה בדקו תעודות זהות, והיתה לי זו הפעם הראשונה שמישהו בכלל הציץ לי לתעודה החדשה, וכמו כן, היתה בדיקה בטחונית בכניסה, שכתוצאה ממנה נאלצתי להיפרד מהמצלמה שהחבאתי, שסומנה בשמי והוחזקה בשמירת חפצים עד צאתי מהאולם. ישיבת בית המשפט אותו בוקר, יום רביעי, ה-13 בדצמבר 1961 היתה סיום הקראת פסק דינו, שנערך במשך 3 ימים,

”נשאייןכמן נכנס אלינו הביתה”

דניאל - פורת רכות חינוך קהילתי במרכז לחינוך השואה ע"ש שרה וחיים נובק. תמי תלווה את ההרצאה עם סרט שהופק על ידי רשות השידור על התובע במשפט אייכמן. עו"ד תמי האוזנר-רווה היא יועצת משפטית במשרד עו"ד יהודה רווה ושות' מאז 1994. היא מומחית בנושאי תכנון ובנייה. במשך 20 שנים עבדה במשרד המשפטים בתפקיד ראשי במחלקת תכנון ערים. כיום מכהנת כיו"ר הדירקטוריון של חברת החדשות של ערוץ 2- הערוץ המסחרי החשוב והנצפה ביותר בישראל. עו"ד תמי האוזנר-רווה כותבת באופן קבוע בכתבי עת מקצועיים. כמו כן, היא מעורבת בעבודה ציבורית ופילנתרופית. הרצאתה של האוזנר-רווה תתקיים ביום ראשון, ה-6 בנובמבר בשעה 7:30PM

תמי האוזנר רווה זוכרת כיצד אביה הכין את נאום הפתיחה המפורסם שלו על “ששה מיליון קטגורים” - עליו התאמן בבית והקדיש מחשבה לכל מילה... השנה, במלאת 50 שנים למשפט אייכמן, תמי הייתה שותפה לפעילויות רבות שהתקיימו בישראל והרציתה במקומות רבים ובהם כינוס בינלאומי גדול ב"יד ושם", ושיחזור המשפט במקום בו התקיים (באולם בית העם בירושלים).

ב-Sherman Campus | Prosserman JCC - ככתובת: 4588 Bathurst Street 211A & 211 חדרים: הכניסה חופשית אולם מספר המקומות מוגבל. לפרטים נוספים הרשמה: 5316 שולוחה 416.635.2883 hamifgash@srcentre.ca

”שבוע חינוך השואה” משמעותי לעם היהודי ומרגשת העובדה כי השואה ולקחיה מקבלים התייחסות רצינית בעיר טורונטו שבה יש נוכחות של קהילה יהודית חזקה עם נדבך משמעותי של אוכלוסייה ישראלית. שבוע חינוך השואה, מקדיש תוכנית לקהל דובר עברית כדי להדגיש את חשיבות מעורבותה של הקהילה הישראלית בקשת התוכניות המוצעות לקהל הרחב בעיר.” כך מציינת אפרת

אישית (בפעם הראשונה והיחידה ישראל) בבית המשפט. תמי הייתה אז נערה כבת 14 והייתה עדה להכנות למשפט, שחלק גדול להן התקיימו בביתם. במסגרת שבוע הנצחה השואה של הפדרציה היהודית של טורונטו ובמפגש יחודי מסוגו בשפה העברית, תספר תמי על האווירה בבית ובמדינה בקרב בני הנוער, שינוי היחס לניצולי השואה, לקחי המשפט היום 50 שנה אחרי, וגם על האנטישמיות אז והיום.